

КОЈЕКАКВА ЧУДЕСА

Избор из српске народне књижевности

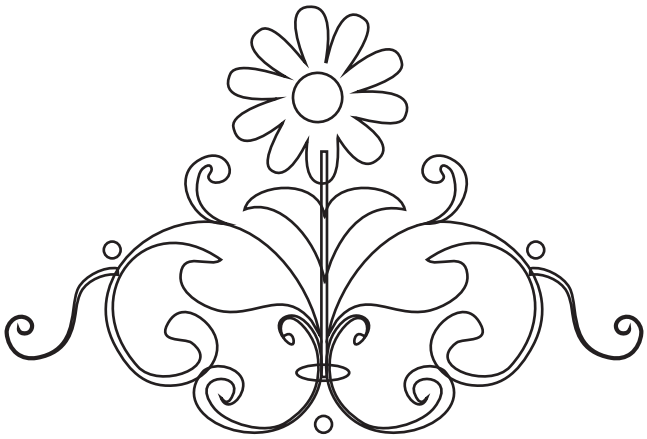
српске народне приче и приповетке, песме и приче о Светом Сави, српске народне басне, басне по Доситеју Обрадовићу, басне по Езопу, српске народне бајке

друго издање

Нови Сад, 2018.

**СРПСКЕ НАРОДНЕ ПРИЧЕ
И ПРИПОВЕТКЕ**

УЈАМ

Понео човек жито у воденицу да меље. Кад дође пред воденицу и опази да је његов кум воденичар, помисли:

„Благо мени, ево мога кума, самлеће ми без ујма!”

А кад воденичар угледа свога кума са житом, онда он помисли:

„Благо мени, ево мог кума, даће ми два ујма!”

ТВРДИЦА

У једном селу живео неки Турчин који је био велики тврдица. Једном крене он у џамију да отклања молитву. Успут му паде на ум да је заборавио рећи жени да свећу не усекњује, како би мање горела, па се брже-боље врати кући. Кад рече жени ради чега је дошао, она му одговори:

„Болан не био, више си обуће подерао него што би свеће изгорело!”

А тврдица:

„Знам ја да бих подерао, али сам се сетио, па је ево носим под пазухом!”

ПАША И БАБА

Био некакав паша Видајић у Босни, прави окрут-ник према раји, а ни својим Турцима није био драг и мио. Свако га жив проклињао и молио Бога не би ли га нестало. Само би једна баба увек рекла:

„Молите се Богу да нам тај наш паша још поживи!“

Свако се чудило баби што тако говори, па се то чак и до паше чуло. Прозлазећи једаред поред бабине куће, засташе паша са својом пратњом и позове старицу преда се, па је запита:

„Бога ти, бабо, чуо сам, говоре људи, како ме свако жив од раје проклиње и моли Бога да ме нестане, само ти говориш нека ме не проклињу, него нека се моле Богу да још дуго поживим. Зашто ти тако говориш, кад ти ја нисам никада никакво добро учинио?“

„Е, честити паша, кад ме питаш, право ћу ти казати. Познавала сам твога деда. Био је човек строг, тврдоглав и немилостив. Раја је под њим худо робовала и знојем образ умивала на непрестаном кулуку. Свако га је проклињао и молио се Богу не би ли га нестало. Дошао му је крај, умро је. Раја ускликну: ‘Хвала Богу, сад ће нам олакшати јарам!’ Јест, да! Твој отац поче пашовати. Човек opak и крволочан. Замало што не подави кулуком и харачем сву кукавну рају. Сви се молисмо Богу не би ли га нестало, да нам одлакне и

несносно се бремене олакша. Јест', порадуј се! Дочекасмо и твог оца смрт, па ти поче пашовати. Све горе по рају, скапасмо од кулука и харача, а да тебе нестане и твој син почне пашовати – свима би нам морале очи поискакати из глава, сви би морали липсати! Зато се молим Богу да још дуго поживиш. Иза зла све црње и горе долази, а никада боље!"

Паша замишљен оде од бабе и веле људи да је после блаже пашовао и баби, док је била жива, никад од њене куће није тражио ни харача ни кулука.

ЦИГАНИН И ДИЊА

Продавао човек диње, кад наиђе један Циганин. Човек се хтеде нашалити, па му рече:

„А, бре, Циго, ако ме одмах брзо слажеш, даћу ти једну дињу!”

„Шта ће ми две диње, молим те, газда, доста ми је и једна!” – одговори Циганин.

„Па, једну сам ти и казао.”

„Богами, казао си да ћеш дати две!”

„Лажеш, Циго!”

„Е, кад лажем, дај ми ту једну дињу што си обећао за лаж!” – рече Циганин и однесе дињу.

КО УМИЈЕ ЊЕМУ ДВИЈЕ

Били стриц и синовац, па једном рече синовац стрицу:

„Хајде, стрико, да идемо у чету, у хајдуке.”

Стриц пристане и пође. Идући путем сустигну једног човека како води два брава на узици. Тада рече синовац стрицу:

„Хајде да украдемо она два брава!”

А стриц му одговори:

„Како ћемо, јадан био, украсти кад их води на узици?”

А он му рече:

„Лако ћемо, само ти пусти мене.”

Онда синовац оде брзо напред, па изује опанак и баци га на пут куда ће проћи онај са два брава, а потом се сакрије крај пута.

Када наиђе онај са два брава и угледа опанак, дигне га, али га опет баци, говорећи:

„Шта ће ми овај један!”

Чувши то, синовац опет отрча напред, изује и други опанак и баци га на пут, па се опет сакрије. Кад онај са два брава наиђе и виде још један опанак, покаже се што онај први није узео, па свеже своја два брава крај пута за једно дрво и врати се да узме онај

први опанак и тако састави пар. Тада се синовац при-
шуња, одреши оба брава и одведе их стрицу.

После тога стриц и синовац пођу даље да четују.
Идући тако угледају једног човека како оре њиву са
два вола. Тада рече синовац стрицу:

„Хајде да му украдемо једног вола из рала!”

А стриц му одговори:

„Како ћемо, јадан био, украсти вола испред чо-
века?”

А он рече:

„Лако ћемо украсти, него хајде ти на онај камен,
па седи и стално вичи: ‘Чудим се!’, па кад он дође к
теби да пита чему се чудиш, ти му кажи да се чудиш
њему што оре с једним волом.”

Стриц погледа синовца, оде и седе на кемен, па
га стане вика:

„Чудим се! Чудим се!”

Када ономе орачу већ долија слушајући га, уста-
ви волове па приђе и упита га:

„Чему се чудиш, јадан био?”

А онај му с камена одговори:

„Чудим се тебе што ореш с једним волом.”

А орач му одговори:

„Не орем с једним него са два!”

Па се брже-боље врати ралу да види јесу ли му тамо оба вола, а кад тамо – синовац се пришуњао и украо једног вола из рала.

Тако стриц и синовац потерају вола и два брва.

Идући даље, наиђу на једну пећину. Ту стану и за-кољу једног брва, одеру га, па ставе да се пече. Кад га испеку, рече стриц синовцу:

„Хајде да једемо.“

А синовац му одговори:

„Сад ћемо, стрико, док се мало охлади. Него докле ми хајде да се плашимо, па који кога поплаши онај први да почне јести.“

Стриц пристане на то, па изиђе пред пећину и стане баукати:

„Бау! Бау! Бау! “

А синовац му одговори из пећине:

„Не бојим ти се ја баукања; ти си, стрико. “

Тада уђе стриц унутра, а синовац изиђе напоље, па узме мјешину од закланог брва, те је напуше па удри по њој палицом и виче:

„Јао, забога! Нисам ја, него стрико.“

Стриц у пећини кад то зачује, препадне се мислећи да је дошао онај што су му брве украли, па на другу страну бежи дома без ништа и тако синовцу остане све.

„Ко умије њему двије.“

ЕРА ПЛАЋА ГЛОБУ

Пожали се Ери синчић како га је један дебели бег испребијао чибуком ни крива ни дужна. Ера почне тражити згоду да се освети бегу, па га једног дана случајно сретне кад је бег ишао у џамију и залепи му шамарчину што је боље могао. Али пошто ниједан муслиман не сме никакав грех да учини пре него што сврши молитву у џамији, то бег отргне шамар, а после оде код кадије и оптужи Еру.

Кадија зовну Еру и упита га је ли он бегу ударио шамар и зашто. Ера му рече да јесте, а зато што је бег његова сина истукао немилице ни крива ни дужна.

„Е, кад је тако“, рече кадија, „ти ћеш, Влаше, платити бегу пола гроша глобе.“

„Ако, ефендија!“, одговори Ера и извади цео грош, па рече: „Дај ми кусур.“

Кадија није имао пола гроша кусура, те даде грош бегу и рече му:

„Ако немаш при себи пола гроша да вратиш Влаху, а ти хајде у чаршију па промени и врати му кусур. А ти, Влаше, чекај овде док се бег не врати.“

Ера остаде, а бег нешто одоцни, кадија задрема, а Ера га гледаше онако дебела, па киван на њега, удари га по затиљку и врату што је боље могао, говорећи:

„Ефендија, ја немам кад чекати, него кад се бег врати, узми ти кусур – да ти је халал!“

ПРАВЕДНА ПРЕСУДА

Један богаташ у Сарајеву изгуби зашивену кесу новаца, па пусти телала да виче кроз град, обећававши сто гроша ономе ко кесу донесе. Пошто телал вичући прође по сокацима, мало после наиђе један сељак носећи кесу:

„Ево, трговче, ваљда су ово твоји новци које си изгубио.“

Пун радости, богаташ спопадне кесу, па је отвори и стаде бројати, али му се одмах радост окрене на жалост кад се сети да ваља сељаку дати сто гроша јер је кесу нашао, па стане мислити како би то избегао. Пошто изброји новац, рече сељаку:

„Ти си, дакле, побратиме, извадио твојих сто гроша јер је у кеси било осам стотина, а сад нема више од седам стотина. Добро си учинио, хвала ти!“

Сиромашан сељак се запрепасти кад то чу, па му више би жао што га богаташ убеђује, него за обећаних сто гроша. Зато се стане клети да он новац није ни дотакао, него да је донео онако како је и нашао. Богаташ, пак, остане тврдо при своме. И тако се мало-помало посвађају и дођу кадији на суд. Пошто се обојица закуну: богаташ да је у кеси било осам стотина гроша, а сад има само седам стотина; а сељак да он новац није ни дотакао, него је донео онако како је

нашао, онда мудри кадија, разабравши шта је и како је, пресуди овако:

„Обојица имате право: ти си, трговче, изгубио осам стотина гроша, а ти си, Еро, нашао само седам стотина. Тако то нису новци овог трговца, него некаквог другог човека. Ти, дакле, Еро, носи те новце кући, па их остави док се не јави онај ко је изгубио само седам стотина гроша. А ти, трговче, чекај док ти се не јави онај ко је нашао осам стотина гроша!”